

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj) a soudců Ludvíka Davida a Jiřího Zemánka ve věci ústavní stížnosti stěžovatelů 1) **P. H. L.**, zastoupeného JUDr. Matoušem Jírou, advokátem se sídlem 28. Října 1001/3, Praha 1, 2) **H. Q. H.**, 3) **N. V. N.**, 4) **N. V. T.**, 5) **L. A. H.**, 6) **B. D. Ch.**, 7) **N. V. T.**, 8) **L. T. M.**, 9) **L. V. T.**, 10) **V. V. C.**, 11) **P. X. K.**, 12) **N. V. H.**, 13) **D. V. T.**, 14) **K. T. T.**, 15) **Le Van Nam**, bytem 28. října 928, Přelouč, 16) **N. V. H.**, 17) **D. V. H.**, 18) **B. T. A.**, 19) **N. V. B.**, všech zastoupených JUDr. Štěpánkou Mikovou, advokátkou se sídlem 28. října 1001/3, Praha 1, proti usnesení Policie České republiky, Obvodního ředitelství policie Praha IV, Služby kriminální policie a vyšetřování, 1. oddělení hospodářské kriminality ze dne 10. 6. 2014 č. j. ORIV-12085/TČ-2011-1491, a proti usnesení Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 ze dne 2. 9. 2014, č. j. 3 ZN 5103/2012–82, za účasti Policie České republiky, Obvodního ředitelství policie Praha IV, Služby kriminální policie a vyšetřování, 1. oddělení hospodářské kriminality a Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4, jako účastníků řízení,

t a k t o :

I. Usnesením Policie České republiky, Obvodního ředitelství policie Praha IV, Služby kriminální policie a vyšetřování, 1. oddělení hospodářské kriminality ze dne 10. 6. 2014 č. j. ORIV-12085/TČ-2011-1491, a usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 ze dne 2. 9. 2014, č. j. 3 ZN 5103/2012–82, bylo porušeno základní právo stěžovatelů na účinné vyšetřování vyplývající ze základních práv podle čl. 8 odst. 1, čl. 9 a čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

II. Usnesení Policie České republiky, Obvodního ředitelství policie Praha IV, Služby kriminální policie a vyšetřování, 1. oddělení hospodářské kriminality ze dne 10. 6. 2014 č. j. ORIV-12085/TČ-2011-1491, a usnesení Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 ze dne 2. 9. 2014, č. j. 3 ZN 5103/2012–82, se proto r u š í .

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a předchozí průběh řízení

1. Včas podanou ústavní stížností, která splňuje podmínky řízení dle zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatelé domáhají zrušení v záhlaví označeného usnesení Policie České republiky (dále též „policejní orgán“) a usnesení Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 (dále jen „obvodní státní zastupitelství“).

2. Z vyžádaného spisu zjistil Ústavní soud následující skutečnosti.

3. Napadeným rozhodnutím policejního orgánu byla dle ustanovení § 159a odst. 1 trestního řádu odložena věc podezření ze spáchání trestného činu podvodu podle ustanovení § 250 odst. 1, 3 písm. b) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále je „trestní zákon“), spáchaného formou spolupachatelství podle ustanovení § 9 odst. 2

trestního zákona, jehož se měli podezřelí dopustit tím, že jménem společnosti Affumicata, a. s. uzavřeli v období od března 2009 do května 2010 s občany Vietnamské socialistické republiky v areálu tržnice SAPA „smlouvy o vzdělání“, jež však byly stěžovateli chápány jako smlouvy pracovní, přičemž podezřelí měli takto dát poškozeným příslib výdělků za to, že budou provádět pomocné práce v lese v různých lokalitách na území České republiky, ovšem následně jim za odvedenou práci nezaplatili, čímž jim způsobili blíže neurčenou škodu a společnosti Affumicata vznikl blíže nezjištěný prospěch. Na základě vyhodnocení spisového materiálu dospěl policejní orgán k jednoznačnému závěru, že nebyla naplněna skutková podstata shora uvedeného trestného činu podvodu především z toho důvodu, že není k dispozici žádný zdroj s kompletní listinnou či digitální evidencí pracovních výkonů jednotlivých dělníků (stěžovatelů), a tudíž není ani v silách policejního orgánu posoudit, zda je nárok vietnamských dělníků na úhradu dluhu oprávněný či nikoliv, přičemž odložení věci nebrání vymáhat případnou pohledávku v občanskoprávním řízení.

4. Stížnost stěžovatelů proti citovanému usnesení policejního orgánu zamítlo obvodní státní zastupitelství jako nedůvodnou. V otázce, zda by přicházelo do úvahy trestní stíhání podezřelých pro činy obchodování s lidmi, neoprávněného zaměstnávání cizinců, vydírání či nebezpečného vyhrožování dospělo k závěru, že nikoli, kdy uvedlo, že žádný z poškozených stěžovatelů neuvedl, že by byl nucen setrvávat v místě výkonu práce, že by byl nucen k nástupům do práce a že by mu bylo při snaze o odchod nebo o nenastoupení do práce vyhrožováno, nebo dokonce byl k něčemu fyzicky donucován (stejně tak dle státního zastupitelství stěžovatelé ve výpovědích uvedli, že jim nebylo bráněno v přesunech mezi místy výkonu práce a z jejich výpovědí ani nevyplývalo, že by museli pracovat v nepřiměřených podmínkách). K trestnému činu podvodu pak státní zastupitelství uvedlo, že nelze učinit závěr, že dotčená společnost podezřelých již byla účetně v minusu, neschopná dostát svým závazkům, a přesto najímala nové pracovníky, které nebyla schopna zaplatit, a že by tak vědomě slibovala nesplnitelné, kdy se navíc nepodařilo zjistit, jaké finanční částky měly být dělníkům vyplaceny celkem a ani kolik jim bylo vyplaceno formou záloh.

II. Argumentace stěžovatelů

5. Uvedená rozhodnutí dle stěžovatelů porušila jejich právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 a odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a právo na ochranu vlastnictví zaručené čl. 11 Listiny. Rovněž tak dle stěžovatelů došlo k porušení práva na rovnost v důstojnosti i v právech dle čl. 1 věty první Listiny, práva na ochranu osobní svobody dle čl. 8 odst. 1 Listiny, práva nebýt podroben nuceným pracím dle čl. 9 odst. 1 Listiny, práva zachovávat lidskou důstojnost dle čl. 10 odst. 1 Listiny a práva zaměstnanců na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky dle čl. 28 Listiny.

6. Stěžovatelé namítají, že původně podali trestní oznámení pro podezření, že se stali oběťmi trestného činu obchodování s lidmi dle ustanovení § 232a odst. 2 trestního zákona a toliko alternativně namítali, že se podezřelí podnikatelé svým jednáním dopustili trestného činu podvodu. Pro úplnost takto pouze uvedli i jiné trestné činy, kterých se měli jmenovaní dopustit v jednočinném souběhu s trestným činem obchodování s lidmi, kdy společně se stěžovateli podalo trestní oznámení dalších několik desítek osob, cizích státních příslušníků. Stěžovatelé podrobně popisují svou verzi skutkového děje, podle níž byli podezřelými podnikateli zlákáni falešnými sliby a posláze drženi v nesnesitelných podmínkách na odlehlých místech v lesích v České republice, kde museli pracovat 12 až 14 hodin denně, sedm dní v týdnu, aniž by jim kdy byla vyplácena mzda. Stěžovatelé rovněž popisují, jak jim mělo být podezřelými vyhrožováno, že pokud nebudou pracovat, budou udáni na policii kvůli nelegálnímu pobytu či nelegální práci (ačkoliv původně jim podezřelí slíbili zajištění

pracovního povolení a odvádění sociálního a zdravotního pojištění), a pokud odejdou, nedostanou zaplacenou nic. Podezřelí přitom takto zneužívali jejich složitou životní situaci, neboť přijeli do České republiky proto, aby finančně zajistili svou rodinu, kdy naprostá většina z nich byla nucena se již kvůli samotnému odjezdu zadlužit. Výhrůžka nezaplacením mzdy tak byla pro většinu stěžovatelů horší, než například výhrůžka násilím, neboť nezaplacení mzdy mělo pro ně prakticky likvidační dopad.

7. Stěžovatelé dále poukazují na to, že trestní oznámení s ohledem na závažnost podezření záměrně podali přímo Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze. Orgány činné v trestním řízení však zcela nesmyslně a v rozporu se zásadami trestního procesu trestní věc rozdělily podle jednotlivých právních kvalifikací učiněných zmocněnci oznamovatelů prověřovaného skutku. V důsledku tohoto rozdělení se rozštěpila původně jedna trestní věc všech poškozených na dvě základní větve: prověřování skutku spáchaného vůči slovenským a rumunským poškozeným (prověřováno Obvodním ředitelstvím Policie Praha I), a prověřování skutku spáchaného vůči vietnamským poškozeným – nynějším stěžovatelům (prověřováno Obvodním ředitelstvím Policie Praha IV). Dále pak bylo samostatně prověřováno Obvodním ředitelstvím Policie Praha I a Krajským ředitelstvím Policie Brno, zda se podezřelí podnikatelé nedopustili trestného činu zkrácení daně nebo neodvedení daně. Uvedený postup dle stěžovatelů svědčí o skutečnosti, že orgány činné v trestním řízení jednaly svévolně, neboť posuzovaná věc byla zcela nesmyslně rozdělena jednotlivým složkám Policie České republiky, kdy navíc nebylo zajištěno žádné koncepční vedení věci, žádná kooperace při provádění úkonů, a dokonce ani žádné předávání získaných informací mezi jednotlivými subjekty.

8. Stěžovatelé napadají rovněž strohá a paušální odůvodnění shora označených rozhodnutí, jež přehlíží celou řadu zásadních skutkových okolností, svědčících tomu, že se stali obětí závažné trestné činnosti, kdy postup policie a státního zastupitelství pokládají za výraz svévole motivovaný touhou „smést věc ze stolu“ a nemuset se jí zabývat. Zdůrazňují, že při podezření ze spáchání trestného činu obchodování s lidmi se musí posoudit tři skutečnosti, a sice na jedné straně samotné jednání podezřelých, dále užití prostředky a konečně účel tohoto jednání. Rozhodující je přitom posouzení účelu jednání, kdy je nezbytné, aby orgány činné v trestním řízení pohlížely na každý posuzovaný případ komplexně, jelikož jinak se může stát, že „přes stromy nevidí les,“ tedy postihnou pouze rovinu použitých prostředků. V posuzovaném případě jsou prý však zřejmé účely dva, a to nucená práce a jiné formy vykořisťování, neboť poškozeným bylo vyhrožováno fyzickou likvidací, byli omezeni v osobní svobodě, neboť byli pod neustálou kontrolou podezřelých, nebyla jim vyplácena mzda za odvedenou práci, přestože jim nikdy nebyla kvalita práce vytýkána, a byli svázáni dluhy, jelikož si museli neplánovaně hradit ubytování a stravu, které se s trváním pracovní činnosti v důsledku neplacení mzdy dále zvyšovaly. Jednoznačně tedy vykonávali práci nuceně, pod hrozbou trestu a bez dobrovolného souhlasu, takže se jednalo o práci nucenou, ve smyslu účelu jako třetí složky definice obchodu s lidmi. To však bylo policií i státním zastupitelstvím navzdory množství přednesených důkazů opomenuto.

9. Stěžovatelé se dovolávají též mezinárodních závazků přijatých Českou republikou, z nichž vyplývá povinnost přijmout odpovídající a zejména účinná opatření pro ochranu obětí obchodování s lidmi. V této souvislosti odkazují především na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), který při výkladu čl. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) zdůraznil, že je nutno přihlídnout k úmluvám Mezinárodní organizace práce (dále jen „MOP“). Podle této judikatury (rozsudek ve věci *C.N. a V. proti Francii* ze dne 11. 10. 2012, stížnost č. 67724/09, dále *C.N. proti Velké Británii* ze dne 13. 11. 2012, stížnost č. 4239/08), je pod „hrozbou trestu“ třeba rozumět nikoliv pouze násilí či vyhrůžky smrti, ale též např. udání úřadům v případě, že je pracovník v zemi nelegálně, anebo zostuzení v rámci komunity, vymáhání dluhů, které během práce

pracovníkovi u zaměstnavatele vznikly, nebo vyhrožování odebráním dokladů. K „dobrovolnosti práce“ pak ESLP uvedl, že je vždy nutné zvážit povahu souhlasu poškozeného, zejména jeho formu, vnější a nepřímé tlaky a možnost svůj souhlas svobodně vzít zpět, přičemž výslovně uvedl, že „*původní souhlas, který byl získán podvodem či zneužitím důvěry, je bezvýznamný*“. Důležité však je, že z čl. 4 Úmluvy, vyplývá povinnost státu efektivně vyšetřit a potrestat každé jednání spočívající v obchodu s lidmi, otroctví a nucených pracích, kdy jsou státy dokonce povinny zahájit vyšetřování ihned, jakmile se o nebezpečí, že by mohlo jít o obchodování s lidmi, dozvědí a nesmějí čekat na to, než na obchodování s lidmi budou upozorněny oběti nebo jinou osobou spřízněnou s obětí.

III. Vyjádření účastníků řízení

10. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti vyjádřila Police České republiky a Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 4.

11. Policie uvedla, že především na základě výslechů vietnamských dělníků, kteří byli toho času přítomni na území České republiky, bylo ve věci rozhodnuto tak, že nebyla naplněna skutková podstata shora avizovaného trestného činu podvodu, a tudíž bylo zcela na místě celou věc odložit v souladu s ustanovením § 159a odst. 1 trestního řádu. Ostatní skutečnosti týkající se podezření ze spáchání jiných skutků či jiných státních příslušníků nebyly ze strany dotčené součásti policie prověřovány, jelikož je prověřovaly jiné útvary (např. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu) nebo jiné součásti policie.

12. Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 4 uvedlo, že skutkové okolnosti uvedené v ústavní stížnosti uvádějí právní zástupci poškozených, aniž by byly potvrzeny podanými vysvětleními poškozených (poškození nelíčí pracovní podmínky tak dramaticky, jako právní zástupci). V průběhu prověřování se přitom neprokázalo, že by bylo poškozeným vyhrožováno, kdy ani poškození se netají tím, že trestní oznámení podali nebo se k němu připojili zejména s cílem získat dlužné mzdy, domnívaje se, že prostředky jim budou vyplaceny v rámci trestního řízení. Ke kvalifikaci dotčeného jednání jako obchodování s lidmi se obvodní zastupitelství odmítlo vyjádřit, neboť k dozorování věci takto kvalifikované podle ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) trestního řádu není věcně příslušné. Připomnělo však, že obsah dozorového spisu i samotný spisový materiál byly předloženy nejméně dvakrát k výkonu dohledu Městskému státnímu zastupitelství v Praze, které by bylo i věcně příslušné k doзору v případě kvalifikace obchodování s lidmi, přičemž to se s námitkami právních zástupců poškozených vůči kvalifikaci, neztotožnilo. Ke kvalifikaci trestného činu podvodu pak státní zastupitelství odkázalo na odůvodnění napadeného usnesení. Zdůraznilo přitom, že znakem skutkové podstaty trestného činu podvodu je objektivně vypočítaná přesná výše škody, což je však v tomto konkrétním případě vyloučené zjistit. Poškození uvádějí, že jim nebyly vyplaceny mzdy, výši dluhu jen odhadují a uvádějí, že dostali nějaké zálohy, neví ale přesně kolik a kdy, nemají jediný doklad o výplatě zálohy ani o výši neuhrazené mzdy. Z dokladů, které se podařilo zajistit, tak není možné posoudit, komu, jaká a zda vůbec škoda vznikla a vyčíslit ji tak, aby bylo možné vyhotovit usnesení o zahájení trestního stíhání proti konkrétním osobám, natož pak vypracovat obžalobu a obhájit ji před soudem. Trestní stíhání pro majetkovou trestnou činnost je tedy v tomto konkrétním případě vyloučené a bez naděje na úspěch.

13. Stěžovatelé v replice k těmto vyjádřením uvedli, že orgánům činným v trestním řízení vytýkají právě „rozparcelování“ případu, což vedlo k nespolupráci jednotlivých orgánů a k ignorování žádostí o doplnění dokazování o skutečnosti, které byly zjištěny v jiných řízeních. Případ tak nebyl prošetřen komplexně ve všech souvislostech. Státní zastupitelství v podstatě nepřímou potvrzuje důvodnost podezření ze spáchání trestného činu podvodu, byť s konstatováním neprůkaznosti vzniklé škody z důvodu chybějícího účetnictví. Přitom např.

ze spisu vedeného Městským soudem v Praze v insolvenční věci dlužníka *Affumicata*, a. s. je patrné, že v rozhodném období konkrétní osoby vybíraly z účtu této společnosti značné finanční částky, které však nepoužily k úhradě existujících dluhů a ani k výplatě mzdy stěžovatelům. V daném kontextu je tak zřejmý úmysl podezřelých osob stěžovatelům nezaplatit. Není rovněž pravda, že je nutno přesně vypočítat vzniklou škodu, neboť toto je možno učinit až po vydání usnesení o zahájení trestního stíhání a pak je věcí dalšího řízení, jaká škoda bude skutečně prokázána.

IV. Splnění podmínek řízení

14. Ústavní stížnost je přípustná (ustanovení § 75 odst. 1 *a contrario* zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o Ústavním soudu“), byla podána včas (ustanovení § 72 odst. 3 zákona o Ústavním soudu) a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [ustanovení § 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

15. Ve vztahu k aktivní legitimaci stěžovatelů Ústavní soud s ohledem na obsah vyžádaného spisu sice konstatuje, že všichni z nich zde nejsou jmenovitě označeni jako poškození (viz zejména napadené usnesení policejního orgánu a obvodního státního zastupitelství), nicméně s ohledem na skutečnost, že některá trestní oznámení byla podávána osobami s utajenou identitou, označenými pouze čísly, a ani účastníci řízení aktivní legitimaci všech uvedených stěžovatelů ve svých vyjádřeních nijak nezpochybnili, vycházel v dalším řízení z toho, že se ve všech případech jedná o osoby oprávněné k podání ústavní stížnosti. V tomto směru totiž nelze rovněž přehlédnout, že potenciální vyhovující nález v této věci přímo nezakládá právo stěžovatelů např. na odškodnění či jejich jiný přímý benefit, nýbrž „pouze“ povinnost orgánů činných v trestním řízení případ řádně došetřit.

V. Vlastní hodnocení Ústavního soudu

16. Po prostudování ústavní stížnosti, vyžádaného spisu a vyjádření účastníků řízení Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

17. Ústavní soud ustáleně judikuje, že jeho úkolem je jen ochrana ústavnosti a nikoliv zákonnosti (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud není povolán k přezkumu aplikace podústavního práva a může tak činit jen tehdy, jestliže současně shledá porušení základního práva či svobody, protože základní práva a svobody vymezují nejen rámec normativního obsahu aplikovaných právních norem, nýbrž také rámec jejich ústavně konformní interpretace a aplikace. Interpretace zákonných a podzákonných právních norem, která nešetří základní práva v co nejvyšší míře, při současném dodržení účelu aplikovaných právních norem, anebo interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti, pak znamenají porušení základního práva či svobody.

18. Ústavní soud předně připomíná, že obsahově velmi podobnou ústavní stížností se zabýval již v nedávném nálezu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. II. ÚS 3626/13, který se zabýval jinou „z větví“ prověřované trestní věci, přičemž na závěrech vyřčených v tomto nálezu nemá nyní rozhodující senát důvod ničeho měnit a v plné míře na něj proto odkazuje.

19. Ústavní soud v prvé řadě uvádí, že se ve své rozhodovací praxi stavěl vždy zdrženlivě k návrhům oznamovatelů trestných činů, kteří cestou individuální ústavní stížnosti usilují o kasaci rozhodnutí policejního orgánu o odložení věci. Vychází se totiž z předpokladu, že základní právo oznamovatele na spravedlivý proces nemůže být v dané situaci dotčeno. Jak uvádějí četná usnesení Ústavního soudu (viz např. sp. zn. III. ÚS 2064/10 ze dne 12. 8. 2010), ve fázi tzv. prověřování dle ustanovení § 158 až 159b trestního řádu dosud není dán

trestněprocesní vztah s konkrétním obviněným, který je nezbytným předpokladem toho, aby se poškozený vůbec mohl domáhat svých nároků v adhezním řízení dle ustanovení § 43 odst. 3 trestního řádu, neboť není dán ani vyšší stupeň pravděpodobnosti, že vůbec byl spáchán trestný čin, jímž mělo být poškozenému ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální či jiná újma ve smyslu ustanovení § 43 odst. 1 věta první trestního řádu.

20. Ústavní soud takto i nadále setrvává na doktríně, že trestní řízení představuje toliko vztah mezi pachatelem a státem, tedy že ústavně není zaručeno právo třetí osoby (oznamovatele, poškozeného), aby jiná osoba byla stíhána a odsouzena. Na straně druhé však nelze pominout, že je pozitivní povinností státu zajistit ochranu základních práv, zejména práv zaručených Listinou a Úmluvou, a to i prostřednictvím efektivního trestního řízení, resp. že v určitých situacích lze hovořit o účinné ochraně (obětí) pouze prostřednictvím trestního práva. Selhání státu v této jeho pozitivní povinnosti může v návaznosti na judikaturu ESLP podle okolností představovat typicky porušení příslušných článků Úmluvy, chránících jednotlivá základní práva (v projednávané věci připadá v úvahu čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 5 odst. 1, případně článek 8 Úmluvy). Ústavní soud současně zdůrazňuje, že požadavek účinného vyšetřování je „pouze“ procesní povinností tzv. náležitě péče, a nikoliv povinností ve vztahu k jeho výsledku. Účinné vyšetřování tak nezaručuje žádný konkrétní výsledek, nýbrž pouze řádnost postupu daného orgánu.

21. V případě svévolného postupu orgánu veřejné moci proto lze uvažovat o kasaci napadeného rozhodnutí Ústavním soudem s odkazem na obecnou maximu zákonnosti dle čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny, případně konstatování porušení práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny, to však ve vazbě na některé z konkrétních hmotných práv. Ústavní soud je ovšem vždy vázán zásadou sebeomezení, jež se právě ve vztahu k orgánům činným v trestním řízení v raných fázích trestního řízení musí projevit obzvlášť důrazně. Bylo by totiž zcela v rozporu s účelem ústavní stížnosti, pokud by se Ústavní soud měl stát třetí instancí v případech tzv. odložených trestních oznámení v bagatelních věcech.

22. Ústavní soud bral výše uvedené zásady pečlivě v úvahu, když zkoumal, zda má v projednávané věci využít své kasační pravomoci. K jednoznačnému závěru, že napadená rozhodnutí nemohou obstát v ústavněprávním přezkumu, dospěl Ústavní soud až poté, co shledal, že v daném konkrétním případě nelze upřednostnit zásadu sebeomezení Ústavního soudu vůči orgánům činným v trestním řízení. Zdrženlivost Ústavního soudu by zde nebyla proporcionální vzhledem k mimořádnému významu chráněných zájmů, a také vzhledem k vysokému počtu osob, jimž měla být ze strany orgánů státu poskytnuta ochrana. Ústavní soud ostatně nabyl i přesvědčení, že liknavý postup policejního orgánu a státního zastupitelství zde ve svých důsledcích mohl kolidovat s mezinárodními závazky České republiky (čl. 1 odst. 2 Ústavy), jež se týkají účinné ochrany před hrubým pošlapáváním lidské svobody a důstojnosti, k němuž mohlo docházet dlouhodobě a ve větším měřítku u celých skupin osob. Ústavní soud má v této souvislosti za neúnosné, aby prověřování podezření, že ze strany skupiny podnikatelů docházelo na území České republiky po delší dobu k systematickému porušování základních práv řady zahraničních pracovníků, skončilo jen velmi paušálně odůvodněným odložením věci, aniž by se však příslušné orgány byť i jen letmo zabývaly podstatou tohoto podezření.

23. Ústavní soud zde *mutatis mutandis* vychází ze své předchozí judikatury, v níž již recipoval doktrínu ESLP, pokud jde o *pozitivní povinnosti* státu ve vztahu k právu na život (srov. zejména usnesení ze dne 29. 10. 2013 sp. zn. I. ÚS 2886/13 a náleze ze dne 2. 3. 2015 sp. zn. I. ÚS 1565/14). Ústavní soud má za to, že nikoliv v případě veškeré trestné činnosti, která je již z povahy věci způsobitelná zasáhnout do práv jednotlivců, je dáno jeho oprávnění zasahovat do činnosti orgánů činných v trestním řízení. Toto oprávnění - a dokonce i povinnost - je však dáno tehdy, pakliže se jedná o případy těch nejzávažnějších trestných činů, významem svých dopadů srovnatelným právě s uvedeným právem na život. Činí tak

proto i v nyní projednávané věci, kdy je předmětem řízení osobní svoboda, lidská důstojnost, a tvrzeno bylo i tak závažné jednání, blížící se užití jiného k otroctví, nevolnictví, nuceným pracím nebo jiným formám vykořisťování. V tomto případě je tedy třeba přezkoumat, zda orgány činné v trestním řízení provedly účinné vyšetřování a dostály tak své pozitivní povinnosti ochrany zmíněných základních práv.

24. Z požadavků (vyjádřených např. v rozsudku ve věci *Isayeva, Yusupova a Bazayeva proti Rusku* ze dne 24. 2. 2005 č. 57947/00, § 209-213) nicméně Ústavní soud v nyní projednávané věci postrádá zejména rys *důkladnosti a dostatečnosti prověřování*. V daném případě věci nelze přehlížet ani významné závazky, plynoucí v době vydání napadených rozhodnutí pro Českou republiku z práva Evropské unie, zejména ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV. Uvedená směrnice ve své preambuli mimo jiné stanoví: „*Obchodování s lidmi je závažný trestný čin, který je často páchan v rámci organizované trestné činnosti, představuje hrubé porušení základních práv a je výslovně zakázán Listinou základních práv Evropské unie. Prevence obchodování s lidmi a boj proti němu jsou pro Unii i její členské státy prioritou.*“ (odst. 1); „*Hlavními cíli směrnice jsou důslednější prevence a trestní stíhání případů obchodování s lidmi a ochrana práv obětí. Tato směrnice rovněž zohledňuje souvislosti různých forem obchodování s lidmi a má za cíl zajistit, aby byla každá z těchto forem potírána prostřednictvím co nejúčinnějších opatření.*“ (odst. 7); „*Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznávané zejména Listinou základních práv Evropské unie, především lidskou důstojnost, zákaz otroctví, nucené práce a obchodování s lidmi, zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, práva dítěte, právo na svobodu a bezpečnost, svobodu projevu a informací, ochranu osobních údajů, účinnou právní ochranu a spravedlivý proces a zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů. Cílem této směrnice je zejména zajistit plné dodržování těchto práv a zásad a v souladu s nimi musí být provedena*“ (odst. 33). V souladu s tím směrnice obsahuje opatření „*v zájmu zajištění úspěšného vyšetřování a stíhání trestných činů obchodování s lidmi*“ (odst. 15). Zákaz otroctví a výkonu nucených nebo povinných prací je zakotven rovněž v čl. 5 Listiny základních práv Evropské unie. Závazky, které pro stát v této oblasti vyplývají z mezinárodního práva, byly v nedávné době aktuálně rozšířeny, když pro Českou republiku vstoupily v platnost Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (č. 75/2013 Sb. m. s.) a Protokol o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, který doplňuje uvedenou úmluvu (č. 18/2015 Sb. m. s.).

25. Ústavní soud poukazuje rovněž na svůj nálezný ze dne 12. 8. 2014 sp. zn. I. ÚS 3196/12, v němž uvedl: „*Na postup orgánů činných v trestním řízení je tak třeba klást různé nároky podle závažnosti daného zásahu do práv a svobod poškozeného, respektive vůči němu spáchaného trestného činu. V případě zásahů méně závažných, kterým bude v rovině obecného práva zpravidla odpovídat kategorie "pouhých" přečinů (ve smyslu § 14 odst. 2 trestního zákoníku) by zásah Ústavního soudu byl možný jen ve zcela mimořádných situacích, totiž u extrémních případů flagrantních pochybení s intenzivními přetrvávajícími následky pro poškozeného. V těchto souvislostech je zároveň na místě přihlížet k tomu, zda poškozený má možnost podání občanskoprávní žaloby vůči domnělým pachatelům, která by měla reálnou šanci na úspěch vedoucí k ochraně jeho práv. Pokud tomu tak je, bude zásah Ústavního soudu možný jen ve zcela mimořádných situacích i u závažnějších trestných činů, byť zároveň třeba doplnit, že nikoliv u některých trestných činů nejzávažnějších (v rovině obecného práva zpravidla odpovídajících kategorii zvláště závažných zločinů), u kterých by byla jejich závažnost natolik vysoká, že by se jejich řešení toliko prostředky civilního práva, byť by byly k dispozici, jevílo hrubě nedostatečné. (...) Konečně třeba dodat, že i když se nebude jednat o případ, kdy by ve smyslu výše uvedeného byl zásah Ústavního soudu možný jen zcela mimořádně, stále samozřejmě platí, že k němu Ústavní soud může přistoupit, s*

přihlednutím k ustáleně judikované zásadě zdrženlivosti v rozhodování Ústavního soudu, jen při existenci velmi závažných pochybení, porušujících ústavně zaručená práva příslušného stěžovatele.“

26. Takto vymezené podmínky pro zásah Ústavního soudu má Ústavní soud v nyní rozhodované věci za splněné. Trestný čin obchodování s lidmi (ustanovení § 232a trestního zákona, resp. ustanovení § 168 trestního zákoníku), zejména je-li páchan za použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo při zneužití omylu, tísně nebo závislosti poškozeného za účelem jeho užití k otroctví nebo nevolnictví, nebo k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, totiž představuje mimořádně závažný zásah do základních práv na osobní svobodu a osobní bezpečnost, zákazu držení v otroctví nebo nevolnictví a podrobení nuceným pracím nebo službám a na zachování lidské důstojnosti, zaručených v čl. 8 odst. 1, čl. 9 a čl. 10 odst. 1 Listiny a v čl. 4 odst. 1 a 2, čl. 5 odst. 1 Úmluvy, jakož i v řadě dalších mezinárodních smluv. Závažnost a nebezpečnost tohoto zásahu zvyšují pak zejména takové okolnosti jako je spáchání takového činu v organizované slupině či v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch či prospěch velkého rozsahu. Obdobně to platí i pro trestné činy vydírání (ustanovení § 235 trestního zákona, resp. ustanovení § 175 trestního zákoníku), útisku (ustanovení § 237 trestního zákona, ustanovení § 177 trestního zákoníku) a nebezpečného vyhrožování (ustanovení § 353 trestního zákoníku). Uvedená ústavně zaručená práva přitom patří – stejně jako právo na život – k základním lidským právům (hlava druhá, oddíl první Listiny) náležejícím každému člověku bez ohledu na státní občanství (čl. 42 odst. 2 Listiny).

27. Dle názoru Ústavního soudu byl v nyní posuzované věci policejní orgán a státní zástupce vázán zásadou legality a zásadami ovládajícími dokazování v trestním řízení, včetně zásady vyhledávací a zásady materiální pravdy. Bylo v rozporu s těmito zásadami, pokud se uvedené orgány z úřední povinnosti nesnažily blíže prověřit podezření, že došlo ke spáchání závažných trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti, ať se již jedná o zločin obchodování s lidmi nebo vydírání, útisku či nebezpečného vyhrožování. Znamky libovůle spatřuje Ústavní soud již v tom, že se příslušné orgány zaměřily především na otázku, zda je ve skutku případně třeba spatřovat trestný čin podvodu, zatímco závažnější právní kvalifikaci ze svých úvah *a priori* vyloučily. Stalo se tak za situace, kdy podezření, že se ve věci může jednat o případ závažné organizované kriminality ve smyslu ustanovení § 232a trestního zákona, resp. ustanovení § 168 trestního zákoníku, vyplývalo z výpovědi, resp. podaných vysvětlení několika desítek osob. Dle názoru Ústavního soudu bylo v rozporu se zákazem libovůle při výkonu veřejné moci, pokud se policejní orgán a státní zástupce fakticky odmítli vypořádat s námitkami oznamovatelů, kteří se jako poškození domáhali ochrany proti závažné trestné činnosti zasahující jejich základní lidská práva a důstojnost. Naprosto přitom musí Ústavní soud odmítnout úvahu (či liberaci) obvodního státního zastupitelství vyřčenou ve vyjádření k ústavní stížnosti, že k dozorování věci takto kvalifikované podle ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) trestního řádu není věcně příslušné, neboť bylo základním úkolem státního zastupitelství obecně, aby v rámci svých kontrolních mechanismů hledělo především na eventuální možnost spáchání některého z těchto vysoce závažných trestných činů. A v tomto postupu prověřování zajisté není dotčený stupeň státního zastupitelství striktně vázán ustanoveními trestního řádu či zákona o státním zastupitelství tak, že by mohl prověřovat spáchání pouze těch trestných činů, k jejichž projednání je věcně příslušný.

28. Povinnosti zabývat se prověřovaným skutkem ve všech jeho aspektech a vtělit svá zjištění do odůvodnění svých rozhodnutí nemohla orgány činné v trestním řízení v této věci zbavit ani skutečnost, že jim věc byla předána specializovaným orgánem ÚOOZ, jenž sám podezření ze spáchání trestného činu obchodování s lidmi neshledal. Aniž by totiž hodlal sám věc po stránce trestněprávní závazně hodnotit, musí se Ústavní soud ztotožnit s námitkou stěžovatelů, že neobstojí názor ÚOOZ, podle nějž právní kvalifikaci dle ustanovení § 168

trestního zákoníku lze vyloučit, pakliže poškození „vždy mohli z práce odejít“. Tento výklad totiž dle názoru Ústavního soudu neodpovídá smyslu a účelu citovaného ustanovení, výchozím mezinárodním závazkům a ani kriminologickým poznatkům o uvedeném typu trestné činnosti (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 10. 5. 2010 ve věci *Rantsev proti Kypru a Rusku*, stížnost č. 25965/04, nebo *C. N. proti Spojenému království*, stížnost č. 4239/08, ze dne 13. 11. 2012 a *C. N. a V. proti Francii*, stížnost č. 67724/09, ze dne 11. 10. 2012).

29. Je totiž nepochybné, že právě v případech naplňujících skutkovou podstatu trestného činu obchodování s lidmi bývá faktická možnost oběti odejít z místa výkonu práce jen iluzorní, neboť je na ni vyvíjen tlak jinak než bezprostředním dohledem a přímým násilím (cestou zadlužení, výhrůžek, již samotným akceptováním situace, kdy poškození nemohou pro nedostatek prostředků odcestovat). V této souvislosti Ústavní soud připomíná též aktuální judikaturu Nejvyššího soudu (viz usnesení ze dne 12. 3. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1261/2013, publ. pod č. 13/2015), dle níž zákonný znak „užito k nuceným pracím“ v ustanoveních § 168 odst. 1 písm. e) a § 168 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku o trestném činu obchodování s lidmi je nutné vykládat v souladu s pojmem nucené práce ve smyslu čl. 2 odst. 1 MOP, podle něhož jí je každá práce nebo služba, která se na kterékoli osobě vymáhá pod pohrůzkou jakéhokoli trestu a ke které se dotčená osoba nenabídla dobrovolně. Přesto nelze přehlédnout, že ÚOOZ jako specializovaný orgán (na rozdíl od orgánu Obvodního ředitelství policie Praha I) provedl ve věci výslechy desítek svědků a poškozených a shromáždil rozsáhlý spisový materiál (spis čítající kolem 2000 stran). Ve svém vyhodnocení spisového materiálu ÚOOZ vyslovil podezření, že i přes nejednoznačný závěr ohledně naplnění znaků trestného činu dle ustanovení § 232a trestního zákona, mohlo dojít ke spáchání trestných činů podvodu, vydírání a nebezpečného vyhrožování. Poslední dvě právní kvalifikace však v napadených rozhodnutích nejsou vůbec vyvráceny a výsledky šetření provedených ÚOOZ nejsou v argumentaci účastníků ani nijak zohledněny.

30. Ústavní soud tak musí dát zapravdu stěžovatelům, jestliže tvrdí, že účastníci jako orgány činné v trestním řízení se postupem navrhovaným ÚOOZ neřídili a s výsledky jeho šetření se vypořádali nanejvýš formalisticky. Ústavní soud konstatuje, že samo odůvodnění napadeného usnesení policejního orgánu působí povrchně a nekonzistentně, kdy prakticky jen konstatuje obsah výpovědí jednotlivých účastníků dotčeného trestního řízení, aniž by však tyto důkazy jakkoli hodnotilo, a to zejména v kontextu podezření z trestných činů proti svobodě. Tak policejní orgán postupoval i přesto, že samy výpovědi obsahují indicie, jež vlastně vznesená podezření, pokud jde o trestný čin dle nyní platného ustanovení § 168 trestního zákoníku, potvrzují. Lze poukázat namátkou jen na ta místa výpovědí, kde podezřelí sami potvrzují, že dělníkům nevyplatili žádnou mzdu, neboť jejich výdělek prý nepostačoval na úhrady záloh a ubytování. Takovýto postup naznačuje typický *modus operandi* pachatelů trestného činu dle ustanovení § 168 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku (dříve srov. příslušná ustanovení § 232a trestního zákona). Ústavní soud zde má z hledisek trestněprávních za to, že policejní orgán byl povinen prověřit zejména oznamovateli, resp. stěžovateli namítaný stav tísně, kdy byli k setrvání v práci za neúnosných podmínek fakticky nuceni tím, že jim bylo vyhrožováno stran jejich pracovního působení v České republice bez řádného pracovního povolení, a to i přesto, že již dříve sami podezřelí jim měli slíbit, že toto povolení zajistí. Kromě toho, že napadené usnesení prakticky vůbec nezohledňuje výslechy poškozených, resp. oznamovatelů, nabízí se otázka, proč policejní orgán ve svých skutkových zjištěních nezohlednil např. obsah výpovědí členů představenstva společnosti *Affumicata a. s.*, kteří sami otevřeně přiznali, že jsou „nastrčenými“ osobami. Totéž platí pro další zjištění, jež se týkala podezřelých podnikatelských aktivit této společnosti, včetně souběžně probíhajícího řízení proti Ing. Mrkosovi a spol. pro podezření ze spáchání trestného činu poškozování věřitele dle ustanovení § 222 odst. 1 písm. a), odst. 3 trestního zákoníku. Všechna tato zjištění byla jako indicie relevantní pro úvahy o celkovém kontextu a

provázanosti jednání podezřelých Mrkose a Martináka, jež mohla eventuálně být posouzena jako jediný skutek s rysy pokračování či trvajících trestného činu.

31. Obdobně Ústavní soud považuje za nedostatečný a ryze formální způsob, jímž se s argumentací stěžovatelů vypořádalo státní zastupitelství v napadeném usnesení o stížnosti oznamovatelů proti rozhodnutí policejního orgánu o odložení věci. Státní zástupkyně zde vlastně vyvrací námitky stěžovatelů především s odkazem na jimi podaná vysvětlení, která však vykládá striktně k jejich tíži, aniž by přitom brala do úvahy eventuální kontext a koncepčnost celého protiprávního jednání ze strany podezřelých podnikatelů. Dále se pak drží vlastní argumentační linie, omezující se toliko na prokazatelnost podvodného úmyslu při uzavírání smluv se zahraničními dělníky, kdy pouze konstatuje, že obchodování s lidmi, neoprávněné zaměstnávání cizinců, vydírání či nebezpečné vyhrožování „nepřichází v úvahu“ (viz s. 4 napadeného rozhodnutí). Ústavní soud přitom sdílí výhrady stěžovatelů, kteří velmi přiléhavě odmítají neadekvátní výklad státní zástupkyně, že vlastně sami poškození nesli vinu na vzniklé situaci, neboť kvalita jejich práce byla nízká a podobně bylo tempo jejich práce pomalé (naprosto stranou pak Ústavní soud ponechává úvahu nad přiměřeností konstatování státní zástupkyně na s. 3 napadeného usnesení, že „je také otázkou, co považují občané Vietnamu za špatné počasí“). Takovýto přístup orgánu veřejné žaloby je v případě podezření ze systematického vykořisťování zahraničních dělníků (ať již mohli naplnit kteroukoli trestněprávní kvalifikaci) skutečně velmi nezvyklý. Argumentace státní zástupkyně je ostatně - celkově nazíráno - zatížena až urputnou snahou posuzovat celou věc důsledně jako otázku podezření z takřka bagatelního majetkového deliktu. Kontext vykořisťování, podezření ze zastrasování, omezení osobní svobody poškozených, kteří měli být k pokračování v práci za zcela neúnosných podmínek nuceni směsí výhrůžek, podvodů a manipulace, se proto z úvah státní zástupkyně v napadeném rozhodnutí zcela vytrácí.

32. Ústavní soud považuje na tomto místě rovněž za důležité zdůraznit, že zásadu subsidiarity trestní represe dle ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku nelze v žádném případě chápat tak, že by umožňovala orgánům činným v trestním řízení přehlížet jakoukoli trestnou činnost, jež má rovněž svůj soukromoprávní rozměr a připadá v úvahu, že se oběti trestné činnosti budou domáhat náhrady škody nebo jiných plnění cestou civilního procesu. V případech obchodování s lidmi a jiných forem kriminálního vykořisťování pracovníků je třeba navíc přihlídnout k tomu, že ekonomická a sociální situace poškozeným zpravidla neumožňuje, aby se efektivně domáhali ochrany v civilním řízení. Tuto skutečnost ostatně zohledňuje i nyní platný zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů (který zapracovává Rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení a směrnici Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodňování obětí trestných činů), jež mimo jiné označuje oběti obchodování s lidmi dle ustanovení § 168 trestního zákoníku za zvlášť zranitelné oběti [srov. ustanovení § 2 odst. 4 písm. c) cit. zákona]. Ústavní soud má totiž za potřebné akcentovat tezi, že v případech obchodování s lidmi a jiných velmi závažných trestných činů, jež se dotýkají řady základních práv, může být pro oběti příliš obtížné ba fakticky nemožné domoci se svých práv v občanském soudním řízení bez předchozího trestního řízení.

33. Ústavní soud souhlasí konečně s argumentací stěžovatelů i co se týče jejich dílčích námitek ohledně procesního postupu při prověřování trestních oznámení jako celku. Neodpovídalo rozsahu, povaze a závažnosti projednávaných podezření, byla-li věc zcela neorganicky roztržena mezi několik policejních orgánů, dokonce v rámci různých krajských ředitelství Policie České republiky. Při prověřování věci bylo na místě zohlednit samotný ráz obchodování s lidmi, jež jako trestný čin zpravidla zahrnuje celý provázaný agregát nejrůznějších jednání podvodného, násilného i vyděračského rázu i jednání, jež sama o sobě se jeví jako beztrestná. Ústavní soud je toho názoru, že tímto postupem bylo znemožněno efektivní vyšetření trestné činnosti, jež mohla zasáhnout desítky cizích státních občanů

v oblasti jejich základních práv; navíc je dáno podezření, že probíhala dlouhodobě. Ústavní soud považuje za této situace především za zcela neakceptovatelné, aby výpovědi tak vysokého počtu poškozených osob nenašly žádný odraz ve výsledných rozhodnutích policejního orgánu a státního zastupitelství.

VI. Závěr

34. Ústavní soud tedy uzavírá, že z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že napadeným usnesením Policie České republiky a usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 došlo k porušení práva stěžovatelů na účinné vyšetřování vyplývající ze základních práv podle čl. 8 odst. 1, čl. 9 a čl. 10 odst. 1 Listiny, jakož i čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 5 odst. 1 Úmluvy.

35. Proto Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadená rozhodnutí zrušil.

36. Úkolem Policie České republiky bude posoudit daný případ znovu, přičemž dotčené orgány činné v trestním řízení jsou vázány právním názorem Ústavního v tom směru, že musí náležitě posoudit eventuální spáchání trestného činu obchodování s lidmi dle ustanovení § 168 trestního zákoníku vůči stěžovatelům jako poškozeným, případně spáchání jiných trestných činů, jejichž aplikace by vůči podezřelým připadala v úvahu v souvislosti s nevolnickou až otrockou prací stěžovatelů, jež mohla ve své podstatě zasáhnout do jejich shora uvedených základních práv a svobod.

37. Ústavní soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

P o u č e n í : Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat (§ 54 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).

V Brně dne 19. ledna 2016

Vojtěch Šimíček
předseda senátu

Právní věty:

38. Trestní řízení představuje vztah mezi pachatelem a státem, což také znamená, že ústavně není zaručeno právo třetí osoby (např. oznamovatele, poškozeného), aby jiná osoba byla stíhána a odsouzena. Současně však nelze pominout, že je pozitivní povinností státu zajistit ochranu základních práv, a to i prostřednictvím efektivního trestního řízení. Požadavek účinného vyšetřování je však „pouze“ procesní povinností tzv. náležité péče, a nikoliv povinností ve vztahu k jeho výsledku. Účinné vyšetřování tak nezaručuje žádný konkrétní výsledek, nýbrž pouze řádnost postupu daného orgánu.

39. Ústavní soud vychází z doktríny Evropského soudu pro lidská práva, pokud jde o *pozitivní povinnosti* státu ve vztahu k právu na život. Má za to, že nikoliv v případě veškeré trestné činnosti, která je již z povahy věci způsobila zasáhnout do práv jednotlivců, je dáno jeho oprávnění zasahovat do činnosti orgánů činných v trestním řízení. Toto oprávnění - a dokonce i povinnost - je však dáno tehdy, pakliže se jedná o případy těch nejzávažnějších trestných činů, významem svých dopadů srovnatelným právě s uvedeným právem na život. Činí tak proto i v nyní projednávané věci, kdy je předmětem řízení osobní svoboda, lidská důstojnost, a tvrzeno bylo i tak závažné jednání, blížící se užití jiného k otroctví, nevolnictví, nuceným pracím nebo jiným formám vykořisťování. V tomto případě je tedy třeba přezkoumat, zda orgány činné v trestním řízení provedly účinné vyšetřování a dostaly tak své pozitivní povinnosti ochrany zmíněných základních práv.